

VOTB commissie Duurzaamheid

Initiatie document

1. Inleiding

De gevolgen van de klimaatverandering nemen wereldwijd toe. De aarde warmt op, de ijskappen en gletsjers smelten en de zeespiegel stijgt. De kosten voor dijkverhoging, afvoer van rivierwater en herstel van schade door extreem weer stijgen. Het aantal planten- en diersoorten vermindert door stadsuitbreiding.

Ook de VOTB neemt haar verantwoordelijkheid om deze gevolgen te beperken. Wellicht zonder dat het u opvalt is de VOTB, de brancheorganisatie van alle grote en kleine bedrijven die werkzaam zijn op het gebied van geotechnisch bodemonderzoek, al op meerdere fronten actief om hier een eigen invulling aan te geven.

In deze memo informeert de VOTB u over haar duurzaamheidsdoelstellingen, de initiatieven die al lopen, de uitdagingen waar wij als VOTB momenteel voor staan en waar u als (potentiële) opdrachtgever bij kan helpen en faciliteren. Op deze wijze kunnen wij onze krachten bundelen en gezamenlijk een bijdrage leveren aan een duurzamere samenleving.

2. Doelstelling duurzaamheidscommissie VOTB

De doelstelling van de commissie is het onderwerp “Duurzaamheid” branche-breed meer op de agenda te krijgen. Niet alleen intern bij de VOTB bedrijven zelf, maar ook extern bij onze opdrachtgevers en andere stakeholders in de branche.

Vanuit de commissie laten we zien welke initiatieven er lopen vanuit de bij de VOTB aangesloten bedrijven en hoe we gezamenlijk kunnen optrekken.

De VOTB heeft hiervoor de commissie “Duurzaamheid” opgericht om deze doelstelling meer vorm te geven. De commissie heeft de volgende subdoelstellingen geformuleerd:

- A. Ambities, initiatieven en ervaringen actief met elkaar delen om de bedrijven en de bedrijfsvoering (processen) binnen onze branche duurzamer te maken.
- B. In de projecten/adviezen sturen op een duurzame uitvoering/ontwerp en de CO₂-besparingen hierin ook kunnen kwantificeren.
- C. Opdrachtgevers bewust maken van duurzame initiatieven en ook de meerwaarde voor hen hierbij te kunnen duiden/kwantificeren zodat de kosten van investeringen mede kunnen worden gedragen.

3. Duurzaamheidsinitiatieven VOTB

Er zijn door de leden van de VOTB diverse initiatieven genomen op het vlak van duurzame bedrijfsvoering. Er zijn in de afgelopen jaren veel generieke maatregelen genomen zoals het verduurzamen van gebouwen (verlagen van energielabel), gebruik van groene stroom, certificeren en elektrificeren van het (lease-)wagenpark en gebruik van klein elektrisch equipment. Het voorkomen van onnodige reiskilometers, door afspraken te maken over overnachtingen op locatie of het materieel op locatie te laten staan, is inmiddels ingebed in onze werkprocessen.

Bij het uitvoeren van bodemonderzoek wordt inmiddels door enkele leden gespecialiseerd elektrisch en hybride boor- en sondeerequipment ingezet. De verwachting is dat in 2025 de eerste diepe sonderingen met een zware sondeerwagen volledig elektrisch kunnen worden uitgevoerd. Verder vindt er bij enkele leden actief onderzoek plaats naar verduurzaming van het drijvend materieel.

Bodemonderzoek is noodzakelijk om een goed ontwerp te kunnen maken. De grootste milieuwinst is uiteindelijk te behalen bij een duurzamer ontwerp. De VOTB-leden kunnen concrete ontwerpen uitwerken waarbij het duurzaamheidseffect van de traditionele methode ten opzichte van duurzame oplossingen inzichtelijk wordt gemaakt. Met een eenvoudige kosten-batenanalyse kan de reductie in CO₂-uitstoot en kosten dan worden gekwantificeerd. Dit helpt opdrachtgevers om duurzaamheid nadrukkelijker mee te nemen bij de keuze van het definitieve ontwerp.

4. Uitdagingen verduurzaming

Het verduurzamen van bedrijfspanden en bedrijfsprocessen binnen de VOTB is volop in ontwikkeling. Door de geringe marktvraag naar duurzame uitvoering en ontwerp oplossingen is er echter (te) weinig stimulans vanuit de opdrachtgevers, waarvoor prijs en planning vaak nog steeds de dominante gunningscriteria zijn.

De grootste uitdaging van de VOTB leden zijn de hoge investeringskosten voor het verduurzamen van materieel en (in mindere mate) de huisvesting. Investeren in duurzaam materieel is ook nodig om op termijn grondonderzoek uit te kunnen blijven voeren in zero- en emissieloze zones in stedelijke gebieden. Door een beperkte klantvraag zijn grote investeringen in bijvoorbeeld het materieel nu niet onderscheidend bij tenders en worden deze ook niet (snel) terug verdiend. De huidige subsidieregelingen die er zijn, dekken slechts een klein deel van de investeringen.

Bijkomende uitdagingen voor de VOTB-leden zijn hiernaast de nog beperkte beschikbaarheid van, voor het verrichten van geotechnisch grondonderzoek benodigd, gespecialiseerd duurzaam materieel zoals geschikte:

- a) Accupakketten
- b) Elektrisch/waterstof aangedreven trucks en
- c) Bedrijfsauto's.

Verder zijn de levertijden van onderzoeksequipment van 1 tot 2 jaar niet ongebruikelijk.

In de komende jaren worden er emissieloze zones ingesteld in Gemeentes en Provincies, wat er in resulteert dat de onderzoeken door de meeste VOTB-leden in deze (stedelijke) gebieden niet meer kan worden uitgevoerd. Mogelijk kunnen nieuwe initiatieven, zoals een duurzaamheidscertificaat, ons in de nabije toekomst helpen bij het duurzaam uitvoeren van geotechnisch bodemonderzoek.

5. Duurzaamheidsassistentie van opdrachtgevers

De duurzaamheidsambities van de meeste opdrachtgevers worden tot op heden nauwelijks vertaald naar het werkgebied van de VOTB-leden. Dit is ten delen ook te wijten aan een vraag-aanbod impasse (de situatie van een lage vraag en aanbod resulteert door afwachtende partijen in een stagnerende vooruitgang) die doorbroken moet worden. Desalniettemin is de VOTB van mening dat opdrachtgevers een meer bepalende rol kunnen spelen in de verduurzaming van hun geotechnische onderzoeksprojecten. In dit hoofdstuk geeft de VOTB enkele handreikingen die relatief eenvoudig realiseerbaar zijn voor de opdrachtgevers en VOTB-leden bij kleine en grote werken.

Het overleggen van duurzaamheidscertificaten zoals de CO₂-Prestatieladder en/of ISO14001 certificaat of gelijkwaardig bij een inschrijving is een eenvoudige (1^e) duurzame stap. De administratieve last is voor de inschrijvers beperkt. Hiermee wordt direct een (eenvoudige) bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen geleverd. Het hoofddoel van de CO₂-Prestatieladder is om CO₂-reductie bij een bedrijf substantieel te verhogen. De CO₂-Prestatieladder houdt rekening met de omvang van het bedrijf en kent 5 niveaus (treden) van laag (1) naar hoog (5). De meeste VOTB-leden zijn in het bezit van het certificaat CO₂-Prestatieladder. Leden die over het certificaat ISO 14001-certificaat of gelijkwaardig beschikken hebben een milieumanagementsysteem waarbij zij zelf de milieubelasting systematisch en beheersbaar zichtbaar maken en waar mogelijk de milieubelasting te verminderen.

Duurzaamheid kan bij inschrijvingen voor geotechnische onderzoek en ontwerp als belangrijk EMVI-criteria dienen. De VOTB-leden beschikken over ruime ervaringen in het bedenken en toepassen van duurzame oplossingen op het vlak van duurzame uitvoering en ontwerp. VOTB-leden investeren tot op heden op beperkte schaal in het verduurzamen van hun materieelpark en zouden dit graag willen versnellen. Langlopende werken lenen zich bij uitstek voor verdere investeringen in het verduurzamen van het materieelpark zodat de financiële impact (investering en terugverdientijd) voor opdrachtgevers en VOTB-leden beperkt in tijd is ten opzichte van traditionele uitvoering. Bij kortlopende werken kan een opdrachtgever het gebruik van biobrandstoffen zoals HVO, Traxx, e.d. voorschrijven. Het meeste equipment van de VOTB-leden kunnen zonder problemen deze producten tanken.

Bij het toewijzen van (kleine) projecten valt het VOTB-leden vaak op dat dit voornamelijk op prijsbasis gebeurt. Dit leidt voor de opdrachtgever vaak tot hogere kosten in een later stadium of overgedimensioneerde projecten. Dit terwijl duurzame alternatieven, soms met wat extra onderzoek, gemakkelijk te ontwerpen zijn. De duurzame ontwerpen van de VOTB-leden zijn gericht op het beperken van staal, beton en gebruik van primaire grondstoffen. Voorbeelden zijn toepassing van slankere of een reductie van het aantal funderingspalen, gebruik van alternatieve materialen voor staal zoals kunststoffen of hout en het toepassen van gebiedseigen grond in dijken.

Het gebruik van bestaande data, goede planning en slimme logistiek (clusteren van werkzaamheden) klinken als vanzelfsprekend maar kunnen in praktijk verder worden geoptimaliseerd. U kunt als opdrachtgever faciliteren in het beschikbaar stellen van oplaadpunten, overnachtingsmogelijkheden voor zwaar materieel en clusteren van werken om transportbewegingen te beperken. Tot slot staan de VOTB-leden open om met u het gesprek te voeren om de werken verder te verduurzamen.